

EUROPSKA
KOMISIJA

Strasbourg, 10.3.2026.
COM(2026) 116 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Strategija ulaganja u čistu energiju

1 Uvod

Prelazak na čistu energiju ključan je za stratešku autonomiju, konkurentnost i održivo blagostanje Europe. Dekarbonizacija je prilika za gospodarski rast i zapošljavanje u cijeloj Europi. Kako je istaknuto u Draghijevu izvješću¹, za ostvarivanje naših ambicija potrebna su iznimno velika ulaganja, a posebno je važan integriraniji pristup mobilizaciji javnog i privatnog kapitala.

Komisija procjenjuje² da je za postizanje naših ciljeva energetske tranzicije i osiguravanje priuštive, učinkovite i čiste energije za sve Europljane potrebno u energetske sektor ulagati oko 660 milijardi EUR godišnje u razdoblju od 2026. do 2030., a od 2031. do 2040. ta ulaganja povećati na 695 milijardi EUR godišnje. To je znatno povećanje u odnosu na prosječno 240 milijardi EUR ulaganja godišnje od 2011. do 2021. Ta ulaganja moraju uključivati ponudu (proizvodnju), potražnju (energetsku učinkovitost) i infrastrukturu (mreže).

Grupa Europske investicijske banke (Grupa EIB-a) glavni je financijer prelaska Europe na čistu energiju jer nudi kreditiranje, jamstva, ulaganja i savjetodavnu potporu kako bi se ubrzao prelazak na siguran i konkurentan energetske sustav s niskim emisijama ugljika. U tom kontekstu Grupa EIB-a **tijekom sljedeće tri godine namjerava osigurati više od 75 milijardi EUR za postizanje ciljeva energetske tranzicije i ove Strategije ulaganja u čistu energiju u obliku cijelog niza financijskih proizvoda i savjetodavnih usluga koje može pružati.**

Nadalje, europske inicijative kao što su Instrument za povezivanje Europe – Energetika (CEF), Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF) i poglavlja o planu REPowerEU ubrzale su ulaganja. Međutim, i dalje postoje prepreke ubrzanju i povećanju opsega mobilizacije privatnog kapitala u segmentima čiste energije. Iako Europa osigurava regulatornu predvidljivost i stabilnost politika za dugoročnu mobilizaciju institucionalnog kapitala, dugotrajni postupci izdavanja dozvola i priključivanja na mrežu usporavaju njihovo uvođenje i povećavaju rizike. Fragmentirana tržišta – s različitim pravilima, standardima i planiranjem – povećavaju transakcijske troškove i otežavaju rast. U mnogim područjima ne vidi se puna sistemska vrijednost ulaganja u čistu energiju, čime se smanjuje privlačnost takvih ulaganja za privatne ulagatelje. Nedavni dokazi upućuju na to da se u određenim sektorima rast ulaganja usporava, a ponegdje se ulaganja i smanjuju.

Dostupan je privatni kapital koji se mora mobilizirati

Opseg ulaganja potrebnih za energetske tranzicije daleko premašuje kapacitet javnog financiranja iz nacionalnih proračuna, višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i Grupe EIB-a. Javna sredstva ne smiju biti primarni izvor financiranja, već moraju služiti kao strateška poluga za privlačenje te šire kombinacije bankovnog financiranja i financiranja na tržištima kapitala, čime se u konačnici smanjuje ukupni trošak tranzicije. To je posebno važno u energetske sustavu koji sve više ovisi

¹ https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_hr.

² Osim ako je navedeno drukčije, svi podaci povezani s potrebama za ulaganjima u ovom dokumentu temelje se na modeliranju za procjenu učinka za 2040. (SWD(2024) 63 final).

o početnim kapitalnim rashodima. Osim toga, javna potpora može pomoći u raspodjeli troškova tranzicije tijekom životnog vijeka imovine, čime se sprečavaju kratkoročni cjenovni ekstremi.

Zadovoljavanje razmjera i opsega potreba za ulaganjima ovisi o tome jesu li izvori financiranja dovoljno diversificirani da bi se u potpunosti mobilizirali institucionalni kapital, poduzetnički kapital i privatni vlasnički kapital, kao i tradicionalniji izvori financiranja. U budućnosti će uspjeh unije štednje i ulaganja biti ključan za uspostavu dubokih i likvidnih tržišta kapitala potrebnih za tu svrhu.

Cilj je ove Strategije olakšati mobilizaciju privatnih ulaganja u energetske sektor poboljšanjem veze između dostupnog privatnog kapitala i europskog portfelja energetskih projekata. Procjenjuje se da s 33,7 bilijuna EUR imovine u Europi upravljaju privatni ulagači³. Institucionalni ulagatelji (npr. osiguravatelji i mirovinski fondovi) kontroliraju više od 12 bilijuna EUR⁴ u Europi i žele dugoročni, stabilni povrat koji mogu osigurati energetske projekti ako za to postoji odgovarajući okvir.

Ovom Strategijom ulaganja u čistu energiju dopunjuju se inicijative EU-a i mjere država članica za smanjenje rizika i nesigurnosti te se stvaraju stabilni i privlačni uvjeti ulaganja, čime se jačaju konkurentnost i energetska sigurnost Europe.

2 OSLOBAĐANJE PRIVATNOG KAPITALA U MJERI POTREBNOJ ZA ENERGETSKU TRANZICIJU

Strategija ulaganja u čistu energiju stoga je osmišljena za promicanje mobilizacije privatnog kapitala, ciljanog smanjenja rizika ulaganja i strukturirane suradnje s financijskom zajednicom.

PRISTUP TRŽIŠTIMA KAPITALA ZA ENERGETSKU INFRASTRUKTURU

Povećana i ubrzana ulaganja u elektroenergetske mreže, koje su okosnica energetskog sustava, neophodna su za europsku konkurentnost i sigurnost. U Draghijevu izvješću upozorava se da samo ulaganje u proizvodnju čiste električne energije nije dovoljno; za uspjeh energetske tranzicije važno je i jačanje i modernizacija mrežne infrastrukture i integracije sustava, među ostalim putem inovativnih i digitalnih rješenja. Međutim, postojeći mehanizmi financiranja ne mogu mobilizirati kapital u potrebnoj mjeri i potrebnom brzinom.

Kako bi se premostili ti nedostaci, Komisija će, kao dopunu nedavnom Paktu mjera za europske mreže, u bliskoj suradnji s Grupom EIB-a ciljano pristupiti preoblikovanju financijskih prava na buduće novčane tokove povezane s energetskom imovinom u likvidne vrijednosne papire s investicijskim rejtingom.

Nadalje, zakonodavni programi i druge reforme bonitetnog okvira za osiguravatelje u okviru preispitivanja Delegirane uredbe Solventnost II imat će središnju ulogu u oslobađanju privatnog

³ EFAMA, *Asset Management in Europe* (16. izdanje, 2024.) i EFAMA: *Our Industry in Numbers* (stranica s aktualnim podacima).

⁴ EIOPA: [EIOPA and the EU Institutions - European Insurance and Occupational Pensions Authority](#).

kapitala. Te reforme mogu dovesti do smanjenja troškova dugoročnih vlasničkih ulaganja i sekuritizacije te prepoznavanja učinka EU-ovih ili nacionalnih jamstava u kapitalnim zahtjevima na smanjenje rizika i time potaknuti ulaganja u čistu energiju. Osiguravatelji će u svoje upravljanje rizicima morati uključiti buduće klimatske scenarije, što bi trebalo dodatno potaknuti postupni prelazak na ulaganja na čistu energiju.

1. mjera: Jačanje bilanci mrežnog operatora

Kako bi se osiguralo da operatori (operatori distribucijskih sustava i operatori prijenosnih sustava) mogu financirati opsežne nadogradnje infrastrukture i pritom zadržati visoki kreditni rejting, uvest će se niz instrumenata prilagođenih različitim potrebama operatora:

a) Fond za strateška ulaganja u infrastrukturu (Fond SII)

Mnogi ključni projekti energetske tranzicije ne uspijevaju postići financijsko zaključenje zbog nedostatka vlasničkog kapitala koji specijalizirani fondovi ili privatni ulagatelji ne mogu sami pokriti. Kako bi se to riješilo, **Fond za strateška ulaganja u infrastrukturu (Fond SII)** djelovat će kao **platforma za vlasnički kapital** kojom će se omogućiti ciljano **zajedničko ulaganje** zajedno s infrastrukturnim fondovima.

Grupa EIB-a obvezat će se na okvirni iznos do 500 milijuna EUR, čime će se osigurati potreban **referentni kapital** za ulaganje u određene energetske infrastrukturne projekte. Taj model suradnje omogućuje privatnim upraviteljima da iskoriste EIB-ovo dugoročno razdoblje ulaganja i tehničko stručno znanje, čime se osigurava mobilizacija privatnog kapitala velikih razmjera u najkritičnije segmente europske energetske mreže.

Zajednička ulaganja omogućuju ciljanu potporu projektima ili poduzećima koji nemaju dovoljno financijskih sredstava ili ne mogu prikupiti dostatni kapital za dovršetak planiranih ulaganja. Time se maksimizira učinak Grupe EIB-a s pomoću ciljanih strategija za jasno definirana prioritetna područja politika, što bi bilo teško postići putem tradicionalnih općih strategija dostupnih na tržištu.

b) Sekuritizacijski instrument za operatore

Nadovezujući se na utvrđenu ulogu Grupe EIB-a u financiranju europske energetske infrastrukture, Komisija i Grupa EIB-a namjeravaju surađivati na sekuritizacijskom instrumentu za operatore. Cilj te inicijative bio bi dopuniti postojeće instrumente EIB-a tako da se evaluiraju izvanbilančne strukture financiranja kojima bi se budući regulirani tokovi prihoda mogli pretvoriti u izravnu likvidnost. Glavni je cilj ocijeniti kako se institucionalni kapital može učinkovito mobilizirati i istodobno osigurati da fizička imovina ostane u javnom vlasništvu. Usklađivanjem trajanja financiranja s dugim životnim ciklusom mrežne imovine sekuritizacijski instrument za operatore mogao bi pomoći u ublažavanju rizika refinanciranja i smanjenju ukupnog troška kapitala te podupirati razvoj mreže bez nepotrebnog pritiska na energetske tarife. Predloženi okvir i dalje je fleksibilan kako bi se mogle uzeti u obzir različite potrebe tržišta i profili operatora. Iako

se veliki mrežni operatori mogu odlučiti na samostalna izdavanja, u okviru instrumenta moguće je, na primjer, udruživanje različitih mrežnih operatora, posebno za manje subjekte.

c) Hibridne obveznice

EIB podupire ulaganja reguliranih komunalnih poduzeća putem kupnje hibridnih obveznica⁵. Sudjelovanje Grupe EIB-a kao referentnog ulagatelja šalje pozitivan signal drugim ulagateljima i potiče interes za prikupljanje sredstava. Time se jača i financijski položaj operatora jer se upotrijebljeni instrumenti tretiraju kao vlasnički kapital, što je dobro za njihove bilance.

2. mjera: Podupiranje pristupa financiranju za operatore sekuritizacijom kredita i posrednim kreditiranjem za male subjekte

Komisija će zajedno s EIB-om istražiti kako bolje osigurati pristup financiranju za mrežne operatore oslobađanjem sposobnosti kreditiranja banaka, čime bi se bankama omogućilo da mrežnim operatorima odobravaju nove zajmove bez izravnog oslanjanja na javne subvencije ili državne proračune, uz istodobno privlačenje privatnog institucionalnog kapitala.

Cilj je potaknuti komercijalne banke da odobre nove zajmove mrežnim operatorima, među ostalim pružanjem potpore za promicanje sekuritizacije postojećih kreditnih portfelja, u skladu sa sekuritizacijskim okvirom EU-a, kako bi banke sudionice iskoristile oslobođeni kapacitet bilance za odobravanje novih zajmova mrežnim operatorima. Grupa EIB-a mogla bi pridonijeti inicijativi svojim postojećim proizvodima, uključujući sekuritizaciju, ovisno o dokazanoj potražnji.

Osim toga, s obzirom na to da se okruženje EU-a za ODS-ove sastoji od velikog broja različitih operatora različitih veličina, pravnih okruženja i regulatornih sustava, regionalne i lokalne poslovne banke mogu smanjiti fragmentiranost sektora i pomoći u agregiranju projekata za male operatore. Nakon nedavne najave prve operacije „Rast za energiju”⁶ EIB će proširiti tu inicijativu na temelju posebnosti i potreba svake države članice. Inicijativom će se ojačati kapacitet lokalnih bankarskih mreža za kreditiranje malih operatora.

SMANJENJE RIZIKA ZAHVALJUJUĆI STRATEŠKOJ UPOTREBI JAVNIH SREDSTAVA

Javni kapital ima bitnu ulogu u smanjenju rizika i mobilizaciji privatnog financiranja za prelazak na čistu energiju. Višegodišnji financijski okvir važan je alat za smanjenje rizika ulaganja u čistu energiju jer se njime osigurava ključno javno financiranje, među ostalim u okviru programa InvestEU, vodećeg programa ulaganja Europske unije. Programom InvestEU transversalno se podupiru ulaganja u čistu energiju putem jamstava, čime se omogućuju ulaganja u projekte i

⁵ Hibridne obveznice djelomično se tretiraju kao vlasnički kapital, čime se operatorima omogućuje da povećaju sposobnost zaduživanja, a time i sposobnost ulaganja, bez kršenja kreditnih ograničenja ili slabljenja postojećeg vlasništva i kontrole.

⁶ Tom operacijom EIB pokriva određeni postotak izloženosti komercijalnih banaka riziku za zajmove za prihvatljive energetske projekte na komunalnoj razini, čime se banci omogućuje da dodijeli manje kapitala svakom podzajmu, čime se povećava kreditni kapacitet; vidjeti <https://www.eib.org/en/press/all/2025-469-eib-and-commerzbank-join-forces-for-eur1-2-billion-energy-investment-to-power-germany-s-green-transition>.

poduzeća usmjerena u svim fazama razvoja, uključujući *start-up* poduzeća do faze rasta i uvođenja. U okviru programa InvestEU dosad je mobilizirano više od 57 milijardi EUR ulaganja povezanih s energijom.

U prijedlogu Komisije za sljedeći višegodišnji financijski okvir ponovno se potvrđuje kontinuirana potpora proizvodnji čistih tehnologija i njezinu lancu opskrbe⁷ te projektima energetske tranzicije, uključujući u fazi istraživanja i inovacija, među ostalim jačanjem financijskih instrumenata radi mobilizacije privatnih ulaganja. Financijska sredstva za ulaganja u energiju dostupna su posebno u okviru nacionalnih i regionalnih partnerskih planova, Europskog fonda za konkurentnost (ECF-a), Obzora Europa i Instrumenta za povezivanje Europe – Energetika, čiji je proračun povećan pet puta, na oko 30 milijardi EUR. Program Euratoma za istraživanja i osposobljavanje i dalje će biti ključni instrument za potporu nuklearnim istraživanjima i inovacijama.

Komisija je u lipnju 2025. donijela Okvir za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju (CISAF)⁸ u kojem se utvrđuju kriteriji koje će primjenjivati u ocjenjivanju prijedloga država članica za financijsku potporu u ostvarivanju ciljeva Plana za čistu industriju i prelaska na nultu neto stopu emisija. CISAF će omogućiti brzu dodjelu potpore za projekte. Okvir doprinosi otpornosti Europe ubrzavanjem neovisnosti o uvozu fosilnih goriva i dekarbonizacije industrije i novih ulaganja u proizvodnju čistih tehnologija, uz očuvanje integriteta jedinstvenog tržišta.

Komisija potiče države članice da iskoriste CISAF za ubrzavanje čiste energije, nefosilnih rješenja za fleksibilnost, mehanizama naknade za kapacitet i mjera za dekarbonizaciju industrije, kao i za rad na smanjenju rizika ulaganja u ta prioritetna područja putem namjenskih investicijskih fondova. Komisija procjenjuje da bi CISAF mogao mobilizirati ulaganja u vrijednosti od stotina milijardi ako države članice nastave uspostavljati programe poput onih koji su osnovani na temelju privremenog okvira za državne potpore u kriznim situacijama i tranziciji (TCTF)⁹.

U okviru Plana za čistu industriju Komisija je pripremila i preporuku za osmišljavanje troškovno učinkovitih, jednostavnih i pravodobnih poreznih mjera kojima se potiču ulaganja u čiste tehnologije i dekarbonizaciju¹⁰.

3. mjera: Smanjenje rizika inovativnih tehnologija za proizvodnju čiste energije i dugotrajnog skladištenja

Prema procjeni Međunarodne agencije za energiju **35 % smanjenja emisija koje treba postići do 2050. oslanjat će se na tehnologije koje još nisu dostupne na tržištu¹¹**. Uspješna tranzicija strukturno ovisi o inovacijama – uvođenju nove generacije tehnologija za čistu energiju kojima se

⁷ U skladu s Aktom o industriji s nultom neto stopom emisija i Europskim aktom o kritičnim sirovinama.

⁸ Za dodatne informacije vidjeti: https://competition-policy.ec.europa.eu/about/contribution-clean-just-and-competitive-transition/clean-industrial-deal-state-aid-framework-cisaf_hr.

⁹ Radni dokument službi Komisije priložen okviru za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju (SWD(2025) 850 final, 4.11.2025.), str. 22.

¹⁰ Preporuka Komisije od 2. srpnja 2025. o poreznim poticajima za potporu Planu za čistu industriju i s obzirom na Okvir za državne potpore u sklopu Plana za čistu industriju (C(2025) 4319 final).

¹¹ Međunarodna agencija za energiju, *Net Zero by 2050 - A Roadmap for the Global Energy Sector*, 2021.

mogu proizvesti veće količine priuštive, pouzdane i dekarbonizirane energije. Komisija predlaže sljedeće mjere za potporu inovacijama:

a) Komercijalizacija sljedeće generacije tehnologija za čistu energiju

Komisija će u suradnji s Grupom EIB-a pojačati potporu za privatna ulaganja u inovativne tehnologije za čistu energiju (npr. dugoročno skladištenje energije, plutajuće vjetroelektrane, plutajuća fotonaponska postrojenja, energija oceana (valovi, plima i oseka) i energija zračnih vjetroelektrana; novi oblici uvođenja obnovljivih izvora energije, kao što su poljoprivredni naponski sustavi, napredna rješenja na temelju obnovljivih bioizvora energije, hvatanje i skladištenje ugljika (CCS) te hvatanje, korištenje i skladištenje ugljika (CCUS)) i u širenje postojećih tehnologija na nova tržišta s posebnim razvojnim rizicima (npr. geofizičke neizvjesnosti za geotermalne projekte). To bi moglo uključivati jačanje ili proširenje postojećih mehanizama, kao što su operacije poduzetničkog duga i vlasničkog kapitala koje mogu biti prihvatljive za potporu iz programa InvestEU. Razmotrit će i ulaganja u fondove usmjerene na tehnologije čiste energije, uključujući dugoročno skladištenje energije.

Uz to, rizik čistih tehnologija, posebno u kontekstu ovisnosti o pružateljima iz visokorizičnih trećih zemalja, npr. u području solarnih invertera, treba znatno smanjiti na nacionalnoj i europskoj razini. Bitno je provesti temeljitu analizu kibernetičkih rizika za sve primjene čije se financiranje razmatra i prema potrebi definirati odgovarajuće mjere za njihovo ublažavanje.

Ojačan i proširen susta trgovanja emisijama povećat će gospodarske poticaje za tehnologije čiste energije, a time i smanjiti zahtjeve za financijsku potporu. Program Obzor Europa i Inovacijski fond i dalje će pružati relevantnu potporu u obliku bespovratnih sredstava. Na primjer, u okviru programa rada Obzora Europa za razdoblje 2026. – 2027. Komisija je objavila poziv na podnošenje prijedloga za vodeće projekte u vrijednosti od 600 milijuna EUR za potporu Planu za čistu industriju i ubrzanje tehnološke zrelosti i tržišne spremnosti naprednih demonstratora čiste tehnologije i dekarbonizacije industrije. Osim toga, u okviru predstojećeg Strateškog plana za digitalizaciju i umjetnu inteligenciju u energetici Komisija će pokrenuti digitalizaciju postupaka izdavanja dozvola kako bi poduprla izradu pilot-portala za izdavanje digitalnih dozvola opremljenog alatima generativne umjetne inteligencije.

b) Mali modularni reaktori i napredni modularni reaktori

Nekoliko koncepata malih modularnih reaktora, uključujući napredne modularne dizajne i dizajne IV. generacije, moglo bi biti spremno za demonstraciju već u ovom desetljeću. Komisija danas donosi strategiju za razvoj i uvođenje malih modularnih reaktora u Europi¹². Da bi te tehnologije došle do faze komercijalizacije početkom sljedećeg desetljeća, moramo zbog većih rizika povezanih s tehnologijom i uvođenjem riješiti pitanje financiranja.

Grupa EIB-a poduzetničkim dugom i drugim financijskim proizvodima podupirat će smanjenje rizika ulaganja u skladu sa Strategijom za male i modularne reaktore u Europi te povezana

¹² Komunikacija Komisije „Budući razvoj i primjena malih modularnih reaktora u Europi”, COM(2026) 117.

postrojenja za gorivni ciklus i lanac opskrbe, koji mogu biti prihvatljivi i za potporu u okviru programa InvestEU¹³.

c) Potpora širenju novih tehnologija čiste energije putem Fonda za scale-up poduzeća u Europi

U okviru Strategije EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća objavljene u svibnju 2025. Komisija je pokrenula privatno upravljani Fond za *scale-up* poduzeća u Europi, koji će se i privatno sufinancirati, kako bi se riješio problem nedovoljnog financiranja poduzeća u području duboke tehnologije i disruptivnih *scale-up* poduzeća. Fondovi korporativnog poduzetničkog kapitala u području energije i drugi potencijalni zainteresirani ulagači u inovativnu čistu energiju već se mogu pridružiti postojećoj mreži pouzdanih ulagača i postati investicijski partneri u Europskom vijeću za inovacije, koje će dopuniti Fond za *scale-up* poduzeća u Europi.

d) Bolje financiranje energetske učinkovitosti

Komisija u suradnji s Grupom EIB-a radi na jačanju jamstvenog proizvoda za održivost u okviru programa InvestEU, kojim upravlja Europski investicijski fond. Taj povećani kapacitet i nove mogućnosti stvorene kroz zajednička ulaganja omogućit će daljnji pristup proizvodu za dekarbonizaciju i energetske učinkovitosti MSP-ova.

U skladu s Akcijskim planom za priuštivu energiju Komisija i Grupa EIB-a 2026. će pokrenuti pilot-program čiji je cilj mobilizirati 500 milijuna EUR financijskih sredstava kako bi se ubrzala ponuda i primjena modela „energije kao energetske usluge”, zajedno sa specijaliziranim investicijskim fondovima i potencijalnom potporom savjetodavnog centra InvestEU. To će dopuniti aktualnu potporu Grupe EIB-a energetskim uslugama i rješenjima za dekarbonizaciju za MSP-ove.

U sljedećem VFO-u jačanje energetske učinkovitosti poduprijet će se u okviru novog Europskog fonda za konkurentnost. Instrument akceleratora energetske učinkovitosti mogao bi se služiti alatima ECF-a (npr. kombiniranje bespovratnih sredstava, povratni oblik potpore, savjetodavne usluge kao što je pomoć za razvoj projekata). Instrumentom će se podupirati agregiranje projekata ulaganja, među ostalim za grijanje i hlađenje, kako bi se povećao njihov pristup tržištima kapitala i pritom olakšao razvoj tržišta energetske učinkovitosti.

Grupa EIB-a može preuzeti važnu ulogu predlaganjem konsolidirane ponude financiranja (npr. zajmova, jamstava i bespovratnih sredstava), među ostalim iz vlastitih sredstava.

Potpore Unije mogla bi se usmjeriti kroz Instrument ECF InvestEU i instrumente kao što je inicijativa za energetske učinkovitosti za MSP-ove u obliku povratne potpore, savjetodavne potpore i bespovratnih sredstava.

¹³ Jamstvo InvestEU ne može se upotrebljavati za operacije usmjerene na razgradnju, rad, prilagodbu ili izgradnju nuklearnih elektrana.

e) Osiguravanje sinergija i maksimalno povećanje učinkovitosti javnog financiranja za prelazak na čistu energiju

Države članice koriste i nacionalna sredstva za smanjenje rizika ulaganja u čistu energiju, ali u nedostatku koordinacije može doći do neučinkovitosti. Komisija će putem postojećih okvira, kao što su radna skupina za energetska unija i Vijeće za ulaganja u energetska tranziciju (vidjeti 4. mjeru), olakšati razmjenu informacija i suradnju među državama članicama u uvođenju nacionalnih programa javnog financiranja (npr. putem nacionalnih razvojnih banaka). Cilj je pružiti političke smjernice o zajedničkim prioritetima i optimizirati upotrebu resursa, spriječiti udvostručavanje u istraživanju i razvoju i prekograničnim projektima te poticati prekograničnu suradnju, razmjenu najboljih primjera iz prakse i pilot-projekte.

BOLJI DIJALOG O ULAGANJIMA I STRATEŠKO FINANCIRANJE

4. mjera: Osnivanje Vijeća za ulaganja u energetska tranziciju

Komisija će osnovati Vijeće za ulaganja u energetska tranziciju, koje će se sastojati od predstavnika sektora ulaganja (uključujući institucionalne ulagače) i drugih financijskih institucija, država članica i visokih dužnosnika Komisije. Kao namjenska platforma za strateške povratne informacije o energiji služiti će i za osiguravanje usklađenosti politika i financiranja EU-a s potrebama ulagača i potporu dugoročnim privatnim ulaganjima u energetska sektor na temelju iskustava dijaloga ulagača o energiji, uspostavljenog 2022. Osigurati će da se njegove aktivnosti nastave bez preklapanja ili utjecanja na buduće upravljačke strukture ECF-a. Obuhvatiti će i dimenziju inovacija i prihvaćanja na tržištu u koordinaciji s planom SET te istražiti moguće sinergije s platformom za ulaganja T-Med.

Vijeće za ulaganja u energetska tranziciju imat će podskupinu sastavljenu od predstavnika Grupe EIB-a, međunarodnih financijskih institucija, nacionalnih razvojnih banaka i institucija te drugih nacionalnih javnih banaka, u kojoj će se raspravljati o ulozi tih institucija u jačanju tokova financiranja energetskih projekata i jačanju mobilizacije privatnog kapitala.

3 ZAKLJUČCI I DALJNI KORACI

Ulaganje u **prelazak na čistu energiju** ulaganje je u našu sigurnost, konkurentnost i održivost. Cilj je ove Strategije i njezinih ciljanih mjera pomoći u mobilizaciji velikog institucionalnog privatnog kapitala na temelju prihvaćanja činjenice da su za europsku konkurentnost, sigurnost i dekarbonizaciju potrebna dodatna privatna ulaganja u prelazak na čistu energiju.

Strategija se temelji na postojećem političkom i financijskom okviru. Europska unija ima čvrst i predvidljiv pravni okvir i njezin je politički program jasno utvrđen. U **predstojećem energetskom i klimatskom okviru za sljedeće desetljeće** dodatno će se pojasniti opseg i priroda potrebnih ulaganja. Komisija će u **četvrtom tromjesečju 2026.** predstaviti **procjenu potreba energetskog sustava za čistu tranziciju (ENACT)** i **zakonodavni paket za razdoblje nakon 2030.**, koji će se temeljiti na sveobuhvatnoj procjeni učinka, kako bi se ažurirala **veličina i priroda** potreba za

ulaganjima te pružile dodatne pojedinosti i uvidi za potporu ulagačima i javnim upravama u donošenju odluka.

U budućim nacionalnim energetske i klimatskim planovima trebalo bi jasno razlikovati **doprinos javnog financiranja i priliku za privatna ulaganja**. Time će se poboljšati razumijevanje mogućnosti javnog financiranja i privatnih ulaganja u državama članicama i osigurati ciljana upotreba resursa. **VFO za razdoblje 2028. – 2034.** i nacionalni programi javne potpore bit će ključni za poticanje privatnog financiranja.

Za uspješnu provedbu Strategije ulaganja u čistu energiju potrebno je strateško usklađivanje fondova EU-a i poticajnih politika, kao i zajednički angažman institucija EU-a, država članica, institucionalnog kapitala i privatnih financijskih subjekata. **Grupa EIB-a ključni je partner u provedbi ove Strategije i namjerava preuzeti ukupnu obvezu financiranja u iznosu od 75 milijardi EUR** tijekom sljedeće tri godine za potporu ciljevima energetske tranzicije i Strategije. **Program InvestEU** povećat će kapacitete Grupe EIB-a i drugih partnera u provedbi u pogledu visokorizičnih operacija.

Strategijom se doista mogu ostvariti rezultati kada se u potpunosti i učinkovito provede. Komisija će provoditi i pratiti napredak u ostvarivanju ciljeva Strategije u okviru Vijeća za ulaganja u energetske tranzicije, koje pruža strukturirano partnerstvo s investicijskom zajednicom. **Prvi sastanak Vijeća za ulaganja u energetske tranzicije sazvat će Europska komisija u drugom tromjesečju 2026.** Napredak će se pratiti i u kontekstu Radne skupine za energetske unije.

Izazovi u pogledu ulaganja su znatni, ali znatan je i dostupan privatni kapital koji bi se mogao mobilizirati za energetske tranzicije. **Bitno je ubrzati tempo ulaganja kako bi EU povećao svoju konkurentnost** i ostvario Plan za čistu industriju i Akcijski plan za priuštivu energiju.